

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ:

Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin başvuru kararındaki itirazın gerekçesi aynen şöyledir:

"Temyiz incelemesinden geçirilmesi istenen mahkeme kararının konusu, Kurum tarafından 29.3.1984-31.12.1985 tarihleri arasında Hacettepe Hastanesinde tedavi ettirilen sigortalı için hastalık sigortası kolundan yapılan giderlerin işverenden tahsiline ilişkindir. Tedavi süresi bakımından davada 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 34. maddesinin ilk üç fıkrasının uygulanması gerekmektedir. Anılan fıkra hükümleri şöyledir:

"Madde 34.- Hastalık hallerinde yapılacak sağlık yardımları sigortalının iyileşmesine kadar sürer.

Ancak, bu yardımlar sigortalının Kurumca tedavi altına alındığı tarihten başlayarak altı ayı geçemez.

Şu kadar ki, tedaviye devam edilirse malûllük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporları ile anlaşılırsa, bu süre 18 aya kadar uzatılır.

Dava konusu olayda ise Kurum sigortalıyı 18 ayı aşkın bir süre tedavi ettirmiş bulunmaktadır. Yukarıda yazılı maddenin üçüncü fıkrası doğrudan Kuruma hitap etmekte ve sigortalının 18 aylık tedavisinden sonra iyileşme olmasa dahi tedavinin kesilmesi sonucunu doğurmaktadır. Mahkemece de, davada anılan hüküm uygulanarak, Kurumun kanuna aykırı biçimde 18 aylık süreden sonra yaptığı tedavi giderlerinin işverenden tahsili istemi reddedilmesi gerekirdi. Bu durumda Dairemizce, kanunun açık buyruğuna uygun olarak hüküm kurulması için yerel mahkeme kararının bozulması gerekmekte ise de, tedavinin 18 aylık süre ile sınırlı tutulmasının Anayasa'ya aykırı olduğu sonucuna varılarak, sözü edilen üçüncü fıkradaki "18 aya kadar" ibaresinin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.

Anayasaya Aykırılık İtirazının Gerekçeleri :

a) Anayasa'nın 17. ve 56. maddeleri açısından Anayasa'ya aykırılık:

Anayasa'nın "Kişinin Haklar ve Ödevleri"ne ayrılan ikinci bölümü, "Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir" özdeyişiyle başlamaktadır, (m. 17) Bu kuralın aslında doğa kuralı olduğu, Anayasada yazılı bulunmasa da yaşamın bu doğa kuralı içerisinde yürüyeceği söylenebilir. O halde, Anayasa koyucunun amacı doğa kuralını açıklamak olmadığını düşünerek, kuralın konulmasındaki gerçek amacın araştırılması gerekir. Danışma Meclisinin maddeye ilişkin gerekçesinde "bu madde ile yaşama, maddi ve manevi varlığın bütünlüğünü ve bunun geliştirilmesi hakkı korunmaktadır. Bu iki hakkın bir bütün teşkil ettiği, birbirini tamamladığı açıktır. Kanun güvencesi altında olan yaşama hakkını korumak için devlet, gerekli tedbirleri alacaktır" denilmektedir. 1961 Anayasası'nın 1-0. maddesinde bu durum daha açık bir ifade ile dile getirilmiş ve aynen "devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzurunu, Sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasî, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar" hükmüne yer verilmiştir. Şu halde 1982

Anayasası'nın 17. maddesini de, gerekçesine göre, 1961 Anayasası hükmü doğrultusunda anlamak gerekecektir. Nitekim, Anayasa'nın insan sağlığı ile ilgili 56. maddesinde de devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içerisinde sürdürmesini sağlamakla görevli tutulmuştur. Devletin, vatandaş sağlığını koruma görevini Anayasa'nın 17. maddesi çerçevesinde de üstlenmiş bulunduğunu kabul etmenin önemi şuradadır: Anayasa'nın "sosyal ve ekonomik hakların sınını" başlıklı 65. maddesine göre, "devlet sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini mali kaynakların yeterliliği ölçüsünde yerine getirir.". Anayasa'nın madde sıralamasına ve bölümleri arasındaki düzenlemeye bağlı kalınırsa, 506 sayılı Kanunun tedaviyi 18 aylık süre ile sınırlı tutan hükmünü de, devletin mali kaynakları yönünden savunulabilir. Ancak Anayasa'nın 17. maddesi "Sosyal Haklar ve ödevler" bölümünde yer almadığı için bu maddenin devlete yüklediği sağlık hizmeti 65. maddenin öngördüğü ölçüye bağlı değildir. Öte yandan, tedavi süresinin 18 ay ile sınırlandırılmasını, Anayasa'nın 13. maddesinde yazılı temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması nedenlerden herhangi birine dayandırmak da mümkün görülmemektedir. Gerçekten 13. maddede öngörülen "devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün, milli egemenliğin, Cumhuriyetin, milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel asayişin, kamu yararının, genel ahlâkın ve genel sağlığın korunması amaçlarından" yalnızca sonuncusu konumuzu ilgilendirebilir. Ne var ki, tedaviyi 18 ay sonunda kesmek genel sağlığı korumak değil, tersine genel sağlığı tehlikeye atmak anlamına gelir. Bu bakımdan 506 sayılı Kanunun 34. maddesinin üçüncü fıkrasında yazılı sınırlandırma Anayasa'ya uygun sayılamaz.

b) Anayasa'nın 10. Maddesi Açısından Anayasa'ya Aykırılık:

Sosyal Sigortalar Kurumu yanında kişinin sosyal güvenliğini sağlayan öteki Kurumların başında TC. Emekli Sandığı ve kısa adıyla BAĞ-KUR gelmektedir. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 1425 sayılı Kanunla eklenmiş bulunan geçici 7. madde ile ilgililere yapılacak sağlık yardımları düzenlenmiş olup tedavi süresinde hiçbir sınırlama getirilmemiştir. Bunun gibi 1479 sayılı BAĞ-KUR Kanununa 5.11.1985 günü, 3235 sayılı Kanunla eklenen 14. ek maddede sağlık yardımlarının süresi bakımından yalnızca yataklı tedavide 6 aylık bir sınır öngörülmüş, bunun dışındaki tedavilerde hiçbir sınır getirilmemiştir. Anılan hükümler gözönünde tutulunca, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 34. maddesindeki 18 aylık sınırlamayla, Sosyal Güvenlik Kurumları ve giderek onların iştirakçi ve sigortalıları arasında bir eşitsizlik yaratılmakta ve dolayısıyla anılan hüküm Anayasa'nın 10. maddesine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

c) Söz Konusu Sınırlama Karşısında Öğretideki Görüşler:

"34. maddenin (1)'ci fıkrası, sağlık yardımlarının süresi konusundaki ana kuralı saptamaktadır. Buna göre, sağlık yardımları, sigortalının iyileşmesine kadar sürecektir. Bu kural, çok mantıki ve insanidir. Ayrıca (33)'ncü maddenin son fıkrasında açıkça gösterilen amaca da uygun düşmektedir.

Ne var ki, 2- ve 3. fıkrayla getirilen hükümler, bir ölçüde ana kurala aykırı düşmekte ve kuvvetinden çok şey kaybettirmektedir. Gerçekten (2) -fıkra süreyi (6) ayla sınırlamaktadır. (3). fıkra, malûllük halinin önlenebileceği veya önemli ölçüde azaltılabileceği kurum sağlık kurulu raporuyla anlaşılması gibi şartların gerçekleşmesi halinde, en çok 18 aya kadar sürenin uzayabileceğini belirtmektedir. Gerçi birçok ülke ve milletlerarası anlaşmalarda sağlık ve yardımlarına süre konulmuştur. Fakat bu süreler asgari sürelerdir. Sürenin uzatılması ve olabildiğince hastalığın iyileşmesi için gerekli zamana eşit veya yaklaşık hale getirilmesi en idealidir. Kuşkusuz, burada Kurumun olanakları gözönünde tutulacaktır. Kurumun gücü,

Esas Sayısı: 1990/27

Karar Sayısı: 1991/2

olanakları bugünkü düzeye tekabül ediyorsa, bu durum anlayışla karşılanabilirse de, Kurumun olanaklarının giderek artması, sosyal güvenliği sağlamanın Devletin Anayasal görevleri arasında bulunması, devletin sosyal güvenlik kuruluşlarının finansman ve hizmetlerine katkıda bulunması gereği düşünülünce, kayıtlamaların icapsızlığı kuşkusu artmaktadır. Bu bakımdan sözkonusu süre kayıtlamalarının, kaldırılması temenniye değer." (İ. Teoman OZANOĞLU, Sıddık YALNIZOĞLU, H Avni TÜMER, Açıklamalı-İçtihatlı Sosyal Sigorta Mevzuatı Cilt: 1, Ankara 1974, Shf: 756).

- Sağlık yardımlarının bir süre ile sınırlandırılmış olması, insan sağlığının korunması açısından isabetli bir çözüm olarak kabul edilemez (Prof. Dr. Ali GÜZEL, Doç. Dr. Ali Rıza OKUR, Sosyal Güvenlik Hukuku İst. 1990, Shf: 239-240).

- İş kazası ve meslek hastalığı halinde sigortalının iyileşmesine kadar sağlık yardımlarının: Hastalık Sigortasında zamanla sınırlanması isabetli olmamıştır (Prof. Dr. Kenan TUNÇOMAĞ, Sosyal Sigortalar İst. 1988-Shf: 352). Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle 506 sayılı Kanunun 34. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "18 aya kadar" sözcüklerinin Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptali için Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Kanunun 28. maddeleri uyarınca resmen Anayasa Mahkemesine başvurulmasına ve temyiz incelemesinin Anayasa Mahkemesi kararına dek geri bırakılmasına 19.6.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.""